БАТЛАВ: Дундговь аймгийн Адаацаг сумын

Засаг дарга ______________________________/Ч.Уранчимэг/

ДУНДГОВЬ АЙМГИЙН АДААЦАГ СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ “ЛАНД ОРЕ” ХХК-ИЙН “ХАР УУЛ” ХАЙГУУЛЫН ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТАЛБАЙД 2022 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛААХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрлийн дугаар: XV-021672

Аж ахуйн нэгжийн регистрийн дугаар: 5429617

Хянасан: Дундговь аймгийн Адаацаг сумын Байгаль орчны хяналтын улсын

Байцаагч ______________________________/Э.Ариунбилэг/

Боловсруулсан: “Ланд Оре” ХХК-ий

Гүйцэтгэх захирал ______________________________/Д.Даваа-Очир/

Геологич______________________________/Х.Халиунаа/

Батлагдсан хувийг хүлээж авсан:

Дундговь аймгийн байгаль орчны асуудал хариуцсан

Мэргэжилтэн______________________________/Б.Нямтуяа/

2022 он

ГАРЧИГ

1. Төслийн танилцуулга 3

2. Төсөл хэрэгжиж буй нутгийн байгаль орчин, нийгэм-эдийн засгийн төлөв байдлын товч танилцуулга 4

3. Төслийн гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллийн товч тодорхойлолт.. 6

4. Тухайн жилийн байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний гол зорилт, хамрах хүрээ 8

5. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө.. 8

6. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө (техникийн, биологийн) 9

7. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө 10

8. Хог, хаягдлын менежментийн төлөвллөгөө.. 11

9. Тухайн жилийн байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө 12

1. Төслийн танилцуулга

"Ланд-Оре" ХХК нь Дундговь аймгийн Адаацаг сумын нутагт орших XV-021672 тоот хайгуулын тусгай зөвшөөрөлт талбайг 2020 оны 10-р сарын 26 нд АМГ, ГУУК-ын хэлтсээс авснаар энэхүү табайд эрэл-хайгуулын ажил явуулах хууль эрх зүйн үндэслэл бүрдсэн юм. Тусгай зөвшөөрлийн талбайн 2022 онд буюу 2 дэх жилд гүйцэтгэх хайгуулын ажлын төлөвлөгөөг бичиж боловсруулаад байна. Тус талбай нь Улаанбаатар хотоос 400 км-т, Дундговь аймгийн төвөөс баруун хойд зүгт 104 км-т, Адаацаг сумаас 35 км-т оршино.

Д/д	Уртраг			Өргөрөг			Д/д	Уртраг			Өргөрөг		
	град	мин	сек	град	мин	сек		град	мин	сек	град	мин	сек
1	105	37	15.28	46	9	15.47	19	105	31	59.97	46	6	44.96
2	105	37	15.28	46	8	37.9	20	105	31	59.97	46	7	44.72
3	105	36	50.07	46	8	37.92	21	105	32	14.91	46	7	44.72
4	105	36	50.05	46	8	35.89	22	105	32	14.91	46	8	0.54
5	105	37	15.28	46	8	35.87	23	105	32	45.23	46	8	0.54
6	105	37	15.28	46	7	44.72	24	105	32	45.23	46	8	15.04
7	105	37	0.12	46	7	44.72	25	105	33	29.84	46	8	15.04
8	105	37	0.12	46	7	15.28	26	105	33	29.84	46	8	30.21
9	105	37	15.28	46	7	15.28	27	105	34	0.16	46	8	30.21
10	105	37	15.28	46	6	44.96	28	105	34	0.16	46	8	45.15
11	105	34	39.78	46	6	44.96	29	105	34	45.42	46	8	45.15
12	105	34	39.78	46	7	41.97	30	105	34	45.42	46	9	0.31
13	105	34	34.05	46	7	41.97	31	105	35	15.09	46	9	0.31
14	105	34	34.05	46	6	44.96	32	105	35	15.09	46	9	15.47
15	105	32	11.77	46	6	44.96	33	105	36	8.44	46	9	15.47
16	105	32	11.79	46	6	48.9	34	105	36	8.44	46	8	55.33
17	105	32	8.06	46	6	48.92	35	105	36	13.39	46	8	55.33
18	105	32	8.05	46	6	44.96	36	105	36	13.39	46	9	15.47

Хүснэгт 1. *Талбайн булангийн цэгийн солбицлол*

Хар уул тусгай зөвшөөрөлт талбайд "Ланд Оре" ХХКомпани нь 2022 оны хээрийн судалгааны ажлаар дараах ажлуудыг хийж гүйцэтгэхээр төлөвлөж байна. Үүнд:

- Хээрийн судалгааныбэлтгэл ажил (кемп байгуулалт, бусад),
- Талбайг хамарсан 1:25000-ны масштабтай нарийвчилсан зураглал-эрлийн маршрут,
- Маршрутын явцад тохиолдсон хувирлын бүс, эрдэсжилт бүхий хэсгүүдээс цэглэн болон хөрсний геохимийн дээжлэлт,
- Лабораторийн судалгааны ажлууд,
- Суурин боловсруулалтын ажлууд хийхээр төлөвлөж байна.

2. Төсөл хэрэгжиж буй нутгийн байгаль орчин, нийгэм-эдийн засгийн төлөв байдлын товч танилцуулга

"Хар уул" нэртэй хайгуулын талбай нь Дундговь аймгийн Адаацаг сумын нутагт, байр зүйн зургийн L-48-68 дугаартай хавтгайд 2450.68 га талбай хамран байрлана.

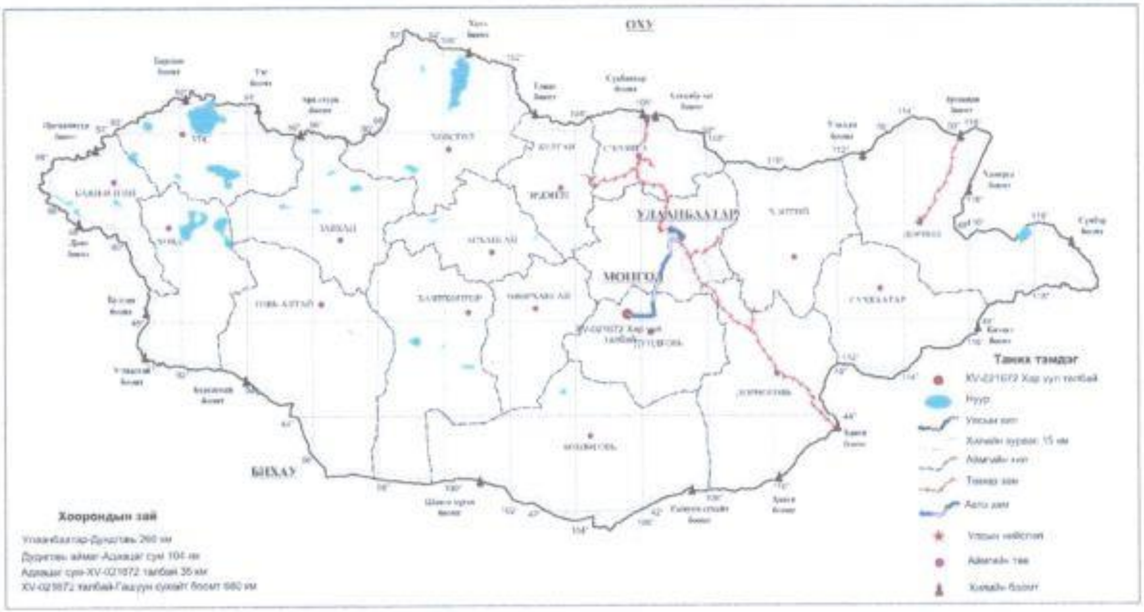

Зураг 1. Талбайн байршлын тойм зураг

Уур амьсгал: Хур тундас багатай эрс тэс уур амьсгалтай, агаарын дундаж температур -0.2 хэм, 1 дүгээр сарын дундаж температур -17С, 7 дугаар сарын дундаж температур + 19С, жилийн дундаж салхины хурд 5.9 м/с, жилийн хур тундасны хэмжээ дунджаар 135.1 мм байх бөгөөд үүний 70-80 хувь нь 8, 9 сард орно.

Уул зүй: Дундговь аймаг нь Монгол улсын нутгийн төв хэсэгт талархаг нутагт говь хээрийн бүсийн зааг дээр оршдог. Нутгийн хамгийн өндөр цэг нь 1926 м өндөрт орших Дэлгэрхангай уул юм. Мөн Их, Бага газрын чулуу зэрэг уулс бий. Дундговь аймагт Онгийн голоос өөр том гол, нуур байхгүй. Дундговь аймгийн нутаг нь боржин чулуутай цохио, толгод, бэсрэг уулс бүхий ухаа гүвээрхэг тэгшивтэр нутагт хамаарна. Нийт газар нутгийн талбай 74,690 км квадрат. Далайн түвшнээс дээш 1100-1350 метрт өргөгдсөн байдаг.

Ус зүй: Дундговь аймгийн нутагт Онгийн голоос өөр том гол, нуур байхгүй. Тогоогийн, Дүүрэн Харганын, Олгой нуурын зэрэг рашаан бий. Баян зэрэг нууруудтай. Гидрокарбонат-кальц-магнийн найрлагатай Арангатын рашаан бий.

- **Ургамал:** Тус нутагт баргажамба, баргачин, цагаан төмс, лидэр, дэгд, алтан гагнуур, чихэр өвс, цагаан мөөг, таван салаа, лантанз, сөд, халгай, царван гэх мэт эмийн ургамлууд ургана.

Зураг 2. Алтан гагнуур, халгай

Зураг 3. Чихэр өвс, царван

Амьтан: Адаацаг сумын нутагт хар сүүлт, зээр, тарвага зэрэг ан амьтад амьдардаг. Нутгийн уулархаг газраар нь ирвэс, шилүүс, чоно, аргал, янгир, үнэг нүүдэллэн амьдардаг байна.

Зураг 4. Хар сүүлт, бор гөрөөс

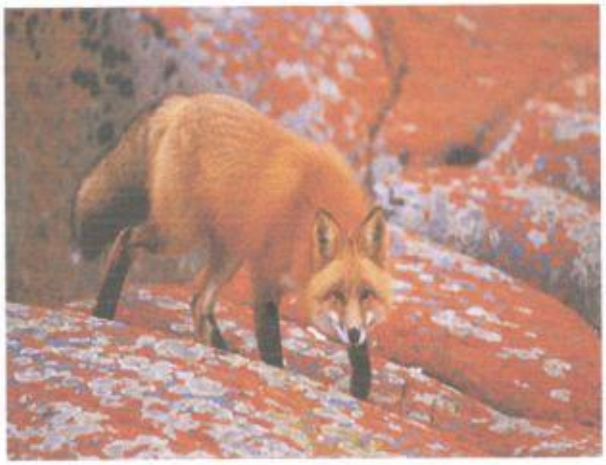

Зураг 5. Янгир, Үнэг

Дэд бүтэц: Сум нь засаг захиргааны 5 байгууллагад 118 албан хаагч ажилладаг ба 200 хүний суудалтай Соёлын төвтэй боловч ашиглах шаардлага хангаагүй гэсэн мэргэжилийн хяналтын дүгнэлт гарсан тул ашиглах боломжгүй, 25 ортой Эрүүл мэндийн төв, 320 сурагчтай 9 жилийн сургууль 120 хүүхдийн орон тоотой хүүхдийн Цэцэрлэг, 75 хүүхдийн дотуур байртай. Хувийн хэвшлийн 25 байгууллага үйл ажиллагаа явуулж байна. Сумын эдийн засгийн голлох салбар нь мал аж ахуй, газар тариалан, худалдаа үйлчилгээ юм.

3. Төслийн гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллийн товч тодорхойлолт

2022 оны "Хар уул" төслийн эрэл хайгуулын үед байгаль орчинд нөлөөллөх гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллийн товч тодорхойлолтыг дараах байдлаар тодорхойлсон *(хүснэгт2)*.

Хүснэгт 2. Төслийн гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллийн товч тодорхойлолт

Нөлөөлөл / Байгаль орчны үзүүлэлт	Шууд	Шууд бус	Өөрөө зохицуулагдах	Богино хугацаанд	Дунд хугацаанд	Урт хугацаанд	Буцаж нөлөөлөх	Буцалтгүй нөлөөлөх	Хүчтэй	Дунд	Бага	Нөлөөлөлгүй
1. Байгаль орчин, экосистемийн өөрчлөлт												
Газрын доорхи усны урсац өөрчлөгдөх												X
Гадаргын усны урсац өөрчлөгдөх												X
Ургамлын нөмрөг өөрчлөгдөх												X

Хөрсний элэгдэл, эвдрэл ихсэх												X
Геологийн тогтоц өөрчлөгдөх												X
Зэрлэг ан амьтдын байршилт, тархалт өөрчлөгдөх												X
Уур амьсгал (бичил)-ий өөрчлөлт												X
2. Байгалийн нөөцийн ашиглалт												
Эрдэс түүхий эдийн нөөцийн хомсдол												X
Бэлчээрийн талбай хомсдох												X
Үйлдвэрлэлийн зориулалтаар ашигласнаас усны нөөц хомсдох												X
Ахуйн зориулалтаар ашигласгаас усны нөөцийн хомсдол												X
Эрчим хүчний хэрэглээ нэмэгдэх (үйлдвэрийн хэрэгцээнд)												X
Эрчим хүчний хэрэглээ нэмэгдэх (ахуйн хэрэгцээнд)												X
3. Байгаль орчны чанарын өөрчлөлт												
Газрын доорхи усны чанар өөрчлөгдөх												X
Гадаргын усны чанар өөрчлөгдөх												X
Агаарын бохирдол үүсгэх												X
Хөрсний бохирдол үүсгэх												X
Дуу чимээ, доргио чичиргээний нөлөөлөл												X
4. Байгалийн өнгө төрх, түүх соёлын дурсгалт зүйл, археологи, палеонтологийн олдвор												
Байгалийн унаган төрх болон ландшафтын хэлбэр төрх өөрчлөгдөх												X
Тусгай хамгаалалттай газар нутагт нөлөөлөх												X
Түүх, соёлын дурсгалт зүйлд нөлөөлөх												X
Археологи, палеонтологийн олдворт нөлөөлөх												X
5. Эдийн засаг, нийгмийн асуудал												
Улсын төсвийн орлого нэмэгдэх		X				X					X	
Орон нутгийн төсвийн орлого нэмэгдэх												X
Ядуурлыг бууруулахад дэмжлэг үзүүлэх												X
Шинээр ажлын байр нэмэгдэх												X
Ажиллагсдын эрүүл мэндэд нөлөөлөх												X

Тухайн орчинд оршин суугаа хүн амын эрүүл мэндэд нөлөөлөх												X
Хүн амын шилжилт, хөдөлгөөн ихсэх												X
6. Бусад нөлөөлөл												
Хаягдлын сангаас үүсэх нөлөөлөл												X
Химийн бодисын нөлөөлөл												X
Зам харилцаа, машин механизмын хөдөлгөөнөөс хөрс эвдрэх												X
Ахуйн болон үйлдвэрийн бохир ус, нефтийн бүтээгдэхүүн хөрсөнд нэвчиж ус, хөрс бохирдуулах												X
Ахуйн бохир усны цооног, бие засах газар, хогийн цэгийн ариутгал муугаас эвгүй үнэр гарах, ялаа батгана, шавж үржих												X
Хүчтэй салхи шуурга, түймэр, газар хөдлөлт, аянга зэрэг байгалийн гамшгаас үүдэн аюул осол гарах												X

4. Тухайн жилийн байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний гол зорилт, хамрах хүрээ

Зорилго, зорилт: "Хар уул" нэртэй талбайн 2022 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулахдаа Монгол Улсын Байгаль орчны багц хууль, холбогдох дүрэм журам, стандартуудын шаардлагуудыг мөрдлөг болгон боловсруулсан бөгөөд энэ төлөвлөгөөнд тусгагдсан үүрэг даалгавруудыг биелүүлэхийг гол зорилго болгосон.

Хамрах хүрээ: XV-021672 тоот "Хар уул" нэртэй хайгуулын тусгай зөвшөөрөл бүхий талбайд явагдаж байгаа эрэл хайгуулын ажлын хэмжээнд хамран ажиллана.

5. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

2022 оны хайгуулын ажлаар дараах ажлуудыг хийж гүйцэтгэхээр төлөвлөөд байна. Үүнд: Хээрийн судалгааныбэлтгэл ажил (кемп байгуулалт, бусад)

- Талбайг хамарсан 1:25000-ны масштабтай нарийвчилсан зураглал-эрлийн маршрут,
- Маршрутын явцад тохиолдсон хувирлын бүс, эрдэсжилт бүхий хэсгүүдээс цэглэн болон хөрсний геохимийн дээжлэлт,

- Лабораторийн судалгааны ажлууд,
- Суурин боловсруулалтын ажлууд хийхээр төлөвлөж байна.

Дээрх эрэл хайгуулын ажлыг хийж гүйцэтгэхдээ байгаль орчинд сөрөг нөлөөлөлгүй гэж үзэж байна.

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийг хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал (төгрөг)	Тоо хэмжээ	Нийт зардал. Төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Агаарын чанар	Байхгүй							
2	Гадаргын ба газрын доорхи усны нөөц	Байхгүй							
3	Хөрсөн бүрхэвч	Байхгүй							
4	Газрын хэвлий	Байхгүй							
5	Ургамлан нөмрөг	Байхгүй							
6	Амьтны аймаг	Байхгүй							
	Нийт								

6. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө (техникийн, биологийн)

№	Нөхөн сэргээлтийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8
1	Техникийн нөхөн сэргээлт	байхгүй						
2	Биологийн нөхөн сэргээлт	байхгүй						

7. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Нөлөөлөлд өртөх түүх, соёлын өв	Хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт, бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8
1	х	х	х	х	х	х	х	х

8. Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Ахуйн	Кемпийн үйл ажиллагаанаас гарч буй хог хаягдлыг бууруулах, дахин ашиглах боловсруулах ажлыг хэрэгжүүлэх	Хайгуулын талбайд	Кг	100 000	Боловсруулсан хог хаягдлын хэмжээ	100 000	Хайгуулын ажлын үед	Хог хаягдлын тухай хууль
2.	Үйлдвэрийн	Байхгүй							
3.	Аюултай	Хог хаягдлыг дахин боловсруулах, ашиглах үндэсний компаниудтай хамтран ажиллана.	Хайгуулын талбайд	Тодорхойлох боломжгүй	100 000	Газар дээр нь очиж ажилласан тоо	100 000	Хайгуулын ажлын үед	Ланд Оре ХХК дотоод журам
	Нийт						**200 000**		

9. Тухайн жилийн байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө

№	БОХТ-ний биелэлтийг тайлагнахад оролцогч талууд	Тайлагнах хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Зохион байгуулах хугацааны тов	Тайлагнах зардал, төг	Хариуцан зохион байгуулах албан тушаалтан/ажил тан	Зохион байгуулах газар
	1	2	3	4	5	6	7
1	Ланд Оре ХХКий ахлах геологич, Дундговь аймгийн Адаацаг сумын удирдлага	Уулзалт	2022 онд гүйцэтгэсэн хайгуулын ажлын тайлагнал	Хайгуулын ажил дуусмагц	300 000	Ланд Оре ХХКий ахлах геологич	Дундговь аймгийн Адаацаг сумын захиргаанд

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Агаарын чанар	байхгүй							
2	Гадаргын ба газрын доорхи усны нөөц	байхгүй							
3	Хөрсөн бүрхэвч	байхгүй							
4	Газрын хэвлий	байхгүй							
5	Ургамлан нөмрөг	байхгүй							
6	Амьтаны аймаг	байхгүй							
	Нийт								

Байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх менежментийн зардал **500 000** төгрөгийг төлөвлөж байгаа бөгөөд 50% болох **250 000** төгрөгийг Адаацаг сумын байгаль хамгаалах сангийн дансанд Байгаль Орчны Тухай болон Ашигт Малтмалын Тухай хуулиудын зохих заалтуудын дагуу барьцаа болгон байршуулна. 2022 оны хайгуулын ажил дууссаны дараа сумын байгаль орчны байцаагч болон холбогдох мэргэжилтэнд нөхөн сэргээлт хийсэн байдлыг газар дээр нь шалгуулж талбайг хүлээлгэн өгнө.